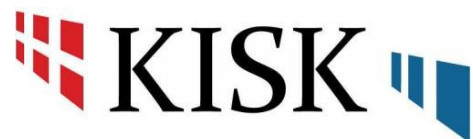

Informační průmysl 2010

Petr Šmejkal
43262@mail.muni.cz

KABINET
INFORMAČNÍCH STUDIÍ
A KNIHOVNICTVÍ

Informační průmysl - obsah

- Zaměření a obsah IP
- Informační a znalostní management
- Research – výzkum
- Analýza a syntéza informací
  - Základy analýzy informací
  - Analytické postupy
  - Druhy analýz
- Competitive Intelligence
  - Strategický význam informací a znalostí

Informační průmysl

ZÁKLADY ANALÝZY INFORMACÍ

Analýza

- multifacetová a multidisciplinární kombinace procesů, kterými člověk interpretuje data nebo informace aby poskytl vhled do problematiky a doporuční pro akci a rozhodování
- lepší porozumění informacím, dávání informací do nových kontextů
- analýzou informací vznikají nové znalosti
- pomůže odhalit slabiny a silné stránky
- je potřeba mít široký záběr
- vlastní styl – více cestami jedno řešení
- kritický pohled
- kreativní myšlení

Analytický postup

- účel – užitek
  - vztah ke konečnému uživateli, zákazníkovi
- cíle – idea
  - konkrétní cesta, podstata problému
- osnova – forma

- Důraz na vstupní informace – GIGO
(Garbage In = Gargage Out)

Analytický postup

- Analýza problému
  - Na čem to je založené
  - Za jakých podmínek to nastane
  - Sledovat zákonitosti
- Projevy problému – symptomy
  - Analýza symptomů – zdrojů dat
    - Pravdivost
    - Bezpečnost
    - Náklady
- Výstup ovlivňuje
  - Volba optimálního zdroje dat
  - Volba způsobu získávání údajů
  - Vytvoření podmínek pro úspěšné získání
  - Sběr údajů

Analýza získávání informací

- Nepřímé sledování – bez focusu
  - Co nejširší záběr
  - Snaha zachytit i „lehký vánek“
  - Co nejcitlivější
- Podmíněné sledování – jen určitá oblast

- Neformální výzkum – bez metodiky postupu
- Formální výzkum – vychází z analýzy problému

Analýza dokumentu

- definovat pojmy
  - charakteristiky problému
  - přínosy
  - rizika
  - ...
-
- nejen při tvoření nových dokumentů, ale i při zpracovávání

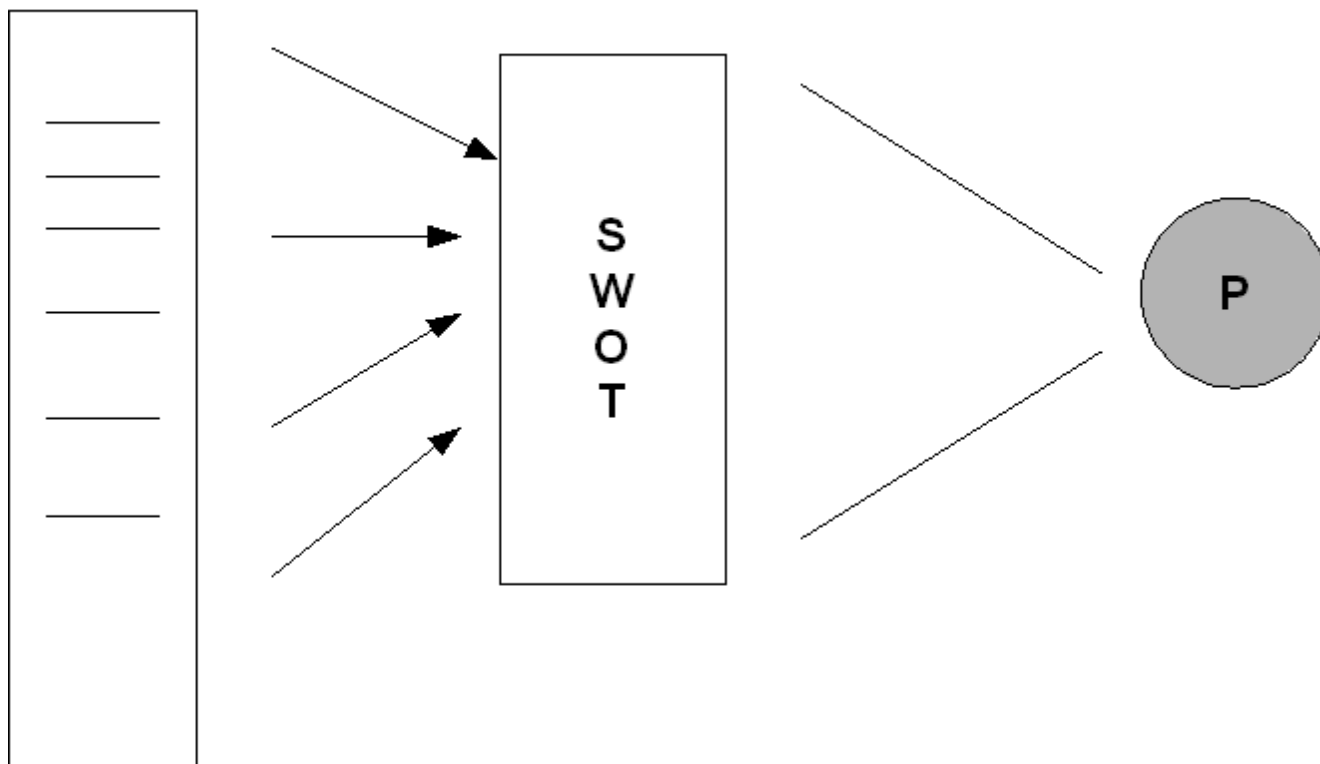
Strukturování analytických problémů

- Dekompozice
  - Rozložení problému na komponenty
  - Nejsme často schopni si uvědomit celek
- Externalizace
  - Přenesení dekomponovaného problému na externí médium (papír, monitor)
  - Omezení mysli
- Vše co má části, má i strukturu

Nahlížení na problém

fakta

Zdroje dat a informací

- Publikace vydané konkurencí
- Bývalí zaměstnanci
- Studie od poradců
- Firemní zprávy
- Veletrhy, výstavy, brožury
- Analýza výrobků
- Zprávy obchodníků
- Diskrétní vyptávání
- Sledování
- Pokusy o přetáhnutí zaměstnance
- Fingovaný pracovní pohovor
- Fingované jednání
- Špioni, odposlechy, vydírání
- ...

Informační průmysl

ANALYTICKÝ POSTUP

Sledujeme:

- Trendy – nárůst, průměr, odchylky, časové osy, rozptyly
  - hledáme vzory a zákonitosti
  - posuzujeme vliv externích faktorů, sezónních obměn, náhodných událostí a cyklických trendů
- Statistické metody
  - průměr – součet položek v sadě/počtem položek
  - medián - hodnota, jež dělí řadu podle velikosti seřazených výsledků na dvě stejně početné poloviny
  - modus – nejčastěji se vyskytující hodnota v sadě dat
  - Odchylky - rozsah – rozdíl mezi největší a nejmenší hodnotou; standardní odchylka – ke zjištění odchylky od průměru

■ Korelace

- vzájemný vztah mezi znaky či veličinami
- korelační koeficient může nabývat hodnot od -1 až po $+1$
- perfektní korelace je rovna $+1$
- čím bližší vztah dvou veličin, tím vyšší míra korelace

■ Časová osa

- sledujeme pohyb a vývoj veličin v závislosti na čase
- důležité při odhalování:
  - trendů
  - sezónností
  - klíčových momentů
  - amplitud

Prezentace výsledků analýzy

- Vizualizace
  - grafy:
    - plošné – spider, koláče, mapy, ...
    - sloupcové – poměry, průměry, ...
  - diagramy
  - tabulky

Analýza hypotéz

- Hypotéza – předpověď budoucího stavu
  - vždy několik vzájemně konkurenčních
- Vybrat jen klíčové důkazy
- Vylučovat hypotézy !!!
  - Nikoliv ověřovat !!!
  - Pro vyloučení stačí jeden důkaz

Kroky analýzy

- Určit hypotézy
- Sestavit seznam zdrojů
- Sestavit seznam argumentů pro a proti
- Připravit matici s hypotézami a důkazy
- Sestavit předběžné závěry
- Analyzovat citlivost závěrů vůči důkazům
- Podat zprávu o závěrech
- Stanovit milníky pro následné sledování

Analýza konkurenčních hypotéz

		Škoda	VW	Audi	Ford	Celkem
cena	30%	4	3	1	2	10
náklady na údržbu	12%	4	2	2	2	10
design	15%	1	2	3,5	3,5	10
spotřeba	20%	5	2	1,5	1,5	10
pohodlí	11%	1	2	5	2	10
ovládání	12%	1	2	4	3	10
Celkem	100%					

Analýza konkurenčních hypotéz

		Škoda	VW	Audi	Ford	Celkem
		Škoda	VW	Audi	Ford	Celkem
cena	30%	4	3	1	2	10
		120	90	30	60	
náklady na údržbu	12%	4	2	2	2	10
		48	24	24	24	
design	15%	1	2	3,5	3,5	10
		15	30	52,5	52,5	
spotřeba	20%	5	2	1,5	1,5	10
		100	40	30	30	
pohodlí	11%	1	2	5	2	10
		11	22	55	22	
ovládání	12%	2	2	2	2	10
		24	24	24	24	
Celkem	100%	318	230	215,5	212,5	

- Analýza citlivosti

- Vliv výsledku na vstupní parametry
- Přepočet vah a vstupů

=>

Jak můžu ovlivňovat váhy než se změní výsledek?

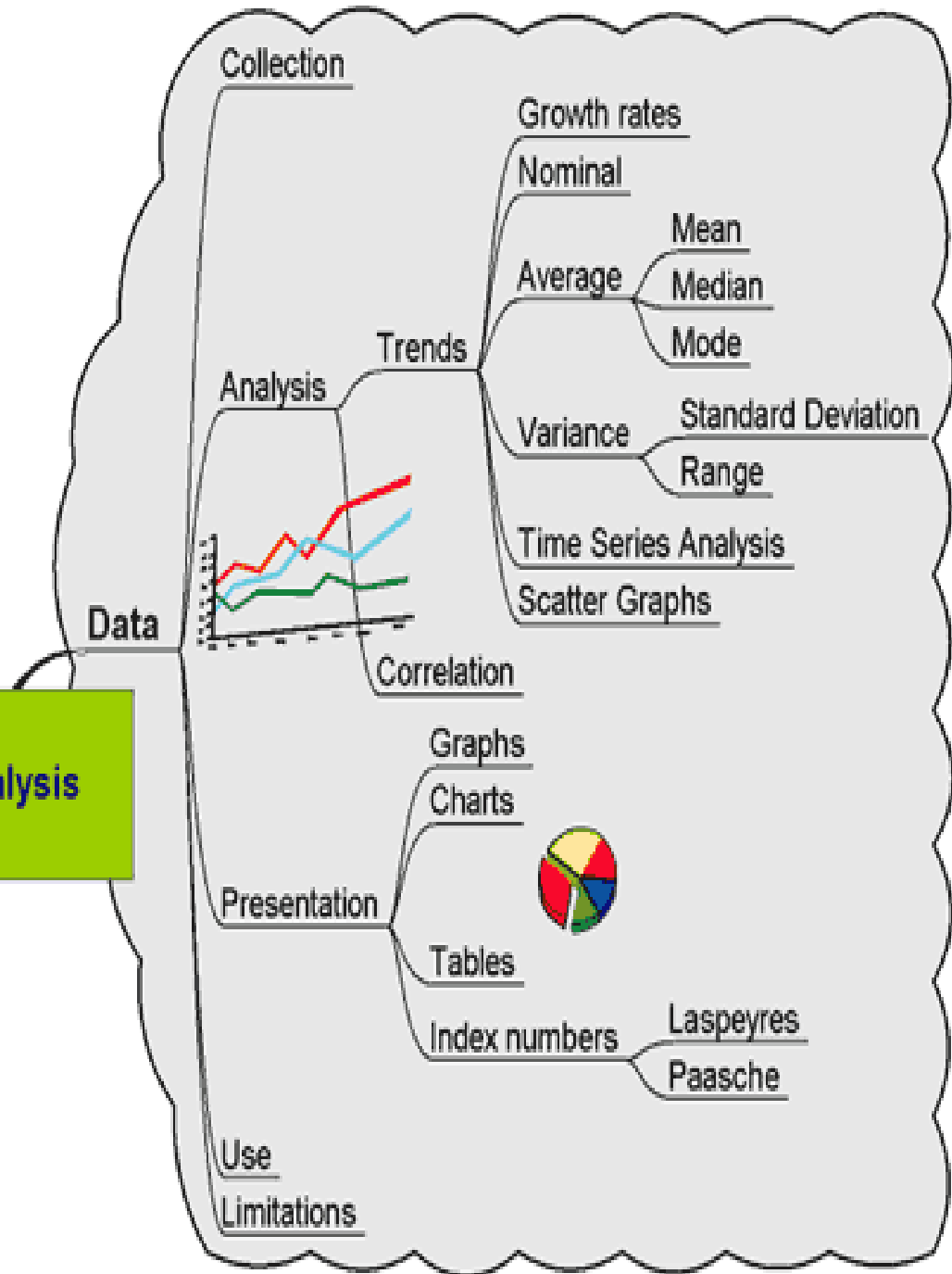

Informační průmysl
DRUHY ANALÝZ

Business Analysis

Analytické metody

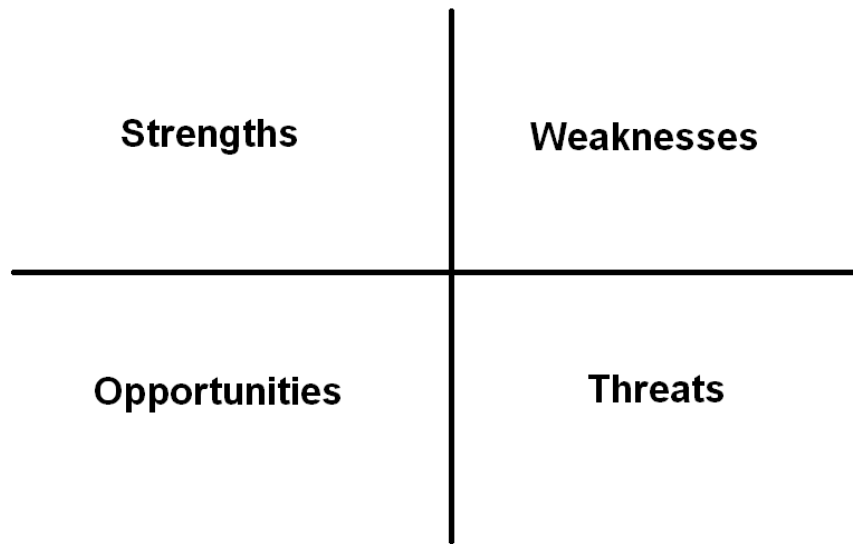

- **Competitor profiles: 88.9%**
- **Financial analysis: 72.1%**
- **SWOT analysis: 55.2%**
- Scenario development: 53.8%
- Win/loss analysis: 40.4%
- War gaming: 27.5%
- Cojoint analysis: 25.5%
- Simulation/modeling: 25%

SWOT

- nejčastěji užívaná metoda, jedna z nejefektivnějších
- strengths, weaknesses, opportunities, threats
- požaduje nadhled a objektivitu

SW část - interní prostředí firmy

- finanční sílu a zdraví firmy
- míru její diverzifikace či naopak specializace
- vlastnickou strukturu a její stabilitu
- pozici v jednotlivých částech trhu
- strukturu a stabilitu zadavatelů zakázek či zákazníků
- míru flexibility
- schopnost pronikat do nových segmentů
- technickou a technologickou úroveň
- složitost a účelnost organizační struktury
- goodwill podniku
- úroveň strategie rozvoje firmy
- způsob získávání potenciálních investorů, účinnost akviziční činnosti
- pozici firmy na trhu a v jeho jednotlivých částech (oborově i územně)
- plynulost a komplexnost činností
- celkovou výrobní kapacitu firmy (poměr vlastních prací a externích subdodávek)
- úroveň subdodavatelských činností
- technologickou úroveň činností
- strojně mechanizační vybavení, know-how
- způsob a průběh financování a hospodářské výsledky
- personální strukturu firmy, odbornost a dovednost zaměstnanců

- vztah investorů ke stavební firmě a jejich reakce na akviziční činnost
- pozice vůči konkurenci
- image a goodwill firmy směrem k investorům a širšímu okolí
- dynamika a struktura investic ve vztahu k ekonomickému vývoji národního hospodářství

SWOT

patenty
speciální marketingové analýzy
exkluzivní přístup k informačním zdrojům
nové inovativní produkty a služby
umístění podniku
nákladová výhoda
jedinečné know-how
kvalitní procesy a postupy
nové technologie
silná značka a reputace
supply chain

S

špatná marketingová strategie
nediferencované produkty a služby (v závislosti na konkurenci)
umístění podnikání
konkurence má lepší přístup k distribučním kanálům
špatná kvalita produktů a služeb
slabá reputace a značka
vysoké náklady a nízká produktivita

W

přiblížit se přáním zákazníka
rozvoj a využití nových trhů (internet, Čína atd.)
strategické aliance, fúze, joint venture, venture capital, strategické partnerství
oslovení nových zakaznických segmentů
nové mezinárodní obchody
odstranění mezinárodních obchodních bariér
outsourcing některých podnikových procesů

O

t nová konkurence na trhu
cenová válka
stávající konkurent přichází na trh s inovativním řešením, produktem nebo službou
regulace trhu
zvýšení tržních bariér
zavedení zdanění na produkty nebo služby

Plnění SWOT matice

- V každém sektoru ideálně 10-25 bodů
- Interní i externí informační zdroje
- Určení aktuální pozice i určení hlavních trendů
- V externích zdrojích hledáme:
  - Hrozby ohrožující danou oblast podnikání
  - Hlavní konkurenční síly
  - Faktory vytvářející dynamiku změn
  - Faktory prostředí klíčové pro úspěch
  - Atraktivita oboru
- Interní zdroje:
  - Náklady a finanční zdroje
  - Lidské a výrobní kapacity
  - Vnitřní struktura
  - Styl řízení
  - Sdílení hodnot
  - Vnitřní kultura

Závěrečná fáze SWOT - uplatnění

- Formulovat problém aby:
  - Silná stránka byla zachována
  - Slabá stránka eliminována
  - Příležitosti efektivně využity
  - Ohrožení odraženo nebo mu bylo předejito

- V dalším kroku se stanoví způsob jak problém řešit

Příklad

Cesta k řešení ←	Problém ←	Záznam ve SWOT
<ul style="list-style-type: none"> -Realizovat „Program péče o pracovníky“ -Zavést racionální výcvik pracovníků -Zavést plánování lidských zdrojů -Zavést účinné hodnocení pracovníků 	Kvalita výroby	S <ul style="list-style-type: none"> - Dobrá kvalita výroby - Stabilizovaná struktura pracovníků a stabilní zaměstnanecké vztahy
<ul style="list-style-type: none"> -Koncepce odměňování a mzdového vývoje 	Fluktuace	Relativně nízký průměrný věk pracovníků
<ul style="list-style-type: none"> -Realizovat „Program péče o pracovníky“ ... (viz výše) 	Kvalita výroby	O <ul style="list-style-type: none"> -Možnost získání a zaškolení nekvalifikovaných pracovníků
<ul style="list-style-type: none"> -Koncepce odměňování a mzdového vývoje 	Fluktuace	<ul style="list-style-type: none"> - Možnost zvýšení produkce dvousměnným provozem

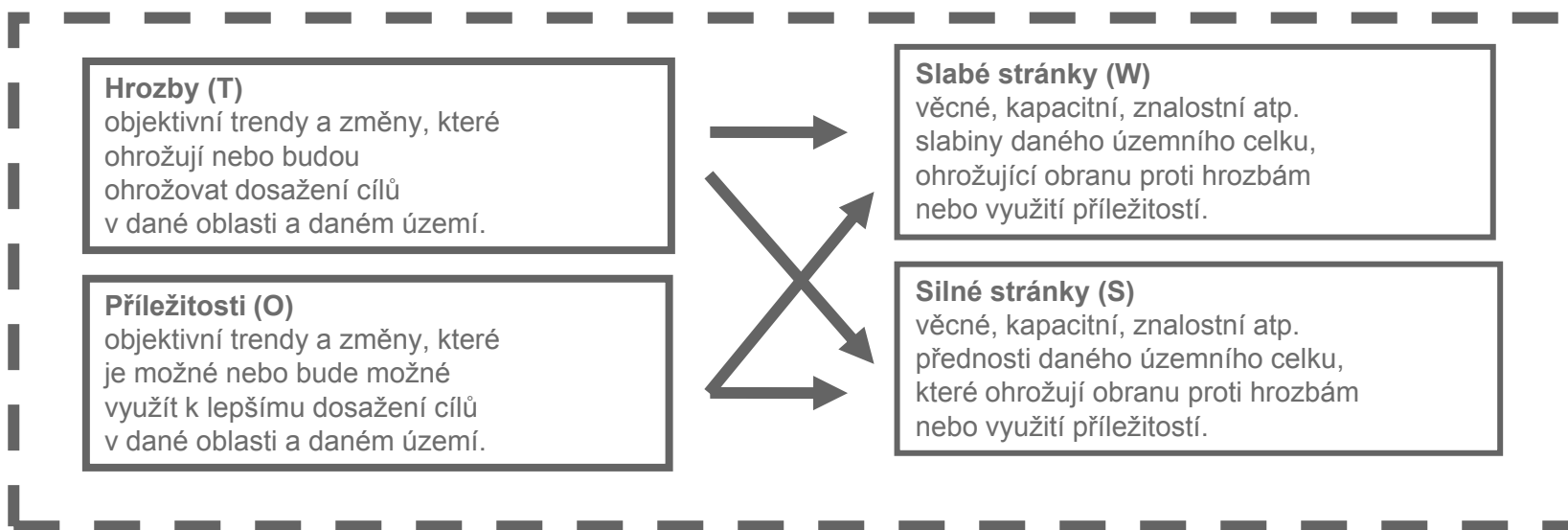
Rozšířená SWOT

- nabízí 4 východiska pro tvorbu strategií

	silné stránky (S)	slabé stránky (W)
	kvalitní management	zastaralé vybavení
	silný vývojový tým a potenciál k inovaci	velká fluktuace dělníků
	atd...	atd...
příležitosti (O)	SO strategie	WO strategie
růst odvětví		
oslabení konkurence		
atd...		
hrozby (T)	TS strategie	WT strategie
vývoj úrokových měr		
platnost nového zákona požadujícího ekologicky šetrnou výrobu		
atd...		

TOWS

- rozšíření SWOT, více zaměřena na externality
- rozdíl v pohledu na problematiku
- aby bylo možné vyhnout se klíčových hrozbám a nepromarnit významné příležitosti
- zabraňuje přílišné zaměření se na interní situaci

Marketingová situační analýza

- Externí faktory
- Zákazník platí za uspokojení svých potřeb a vyřešení svého problému
- Co výrobce považuje za nejdůležitější vlastnost výrobku, může být pro zákazníka naprosto bezvýznamné
- Měla by vycházet z předpokladu, že podnik neví, kdo jsou jeho spotřebitelé
- Typy:
  - analýza šancí a rizik
  - analýza slabých a silných stránek
  - analýza životního - tržního cyklu výrobků
  - analýza zkušenostní křivky
  - Portfolio analýza – BCG, GE

BCG analýza

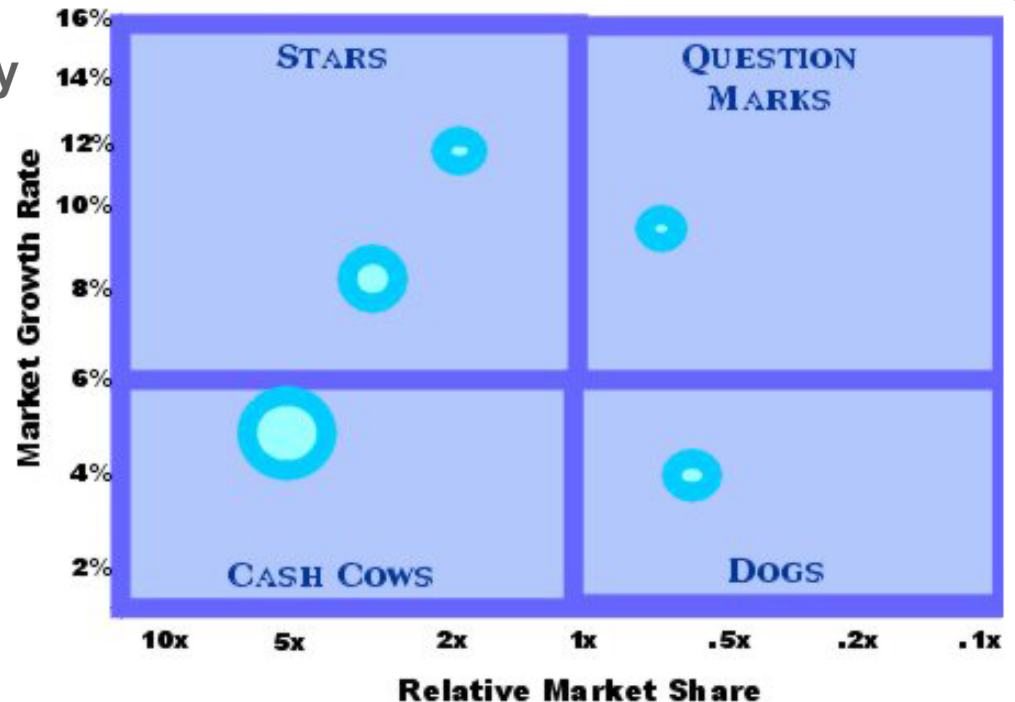

- zavedla Boston Consulting Group
- nejpobulárnější analytická technika evaluace celkového portfolia diverzifikovaných skupin jednotek
- je založena na tvorbě dvourozměrného grafického obrazu umístění jednotlivých aktivit
- osami jsou:
  - míra růstu odvětví
  - relativní tržní podíl

BCG analýza

- každá aktivita se objevuje jako „bublina“ ve čtyřbuněčné matici, přičemž rozměr každé bubliny koresponduje s procentem výnosu, které reprezentuje v celkovém portfoliu
- čtyři buňky:
  - Problémové děti / otazníky
  - Hvězdy
  - Dojné krávy
  - Bídní psi
- obecně je BCG trochu kritizována, bere do úvahy jen strategii nízkých nákladů

BCG analýza

Problémové děti / otazníky

rychlý nárůst trhu dodává na atraktivitě
relativně slabé pozice z hlediska nízkých
tržních podílů
jsou „požírači hotovosti“
doporučená strategie: zbavit se těch, které
jsou slabší a méně atraktivní

Hvězdy

nabízejí jak vysoký zisk tak vynikající
příležitosti k růstu
mají malé požadavky na podnikové finanční
zdroje
mladé hvězdy se mohou stát požíračem
hotovosti

Dojné krávy

aktivity s vysokými podíly na pomalu rostoucím trhu
mají tendenci vydělávat značné přebytky převyšující
potřeby na reinvestici a růst podnikání
mnohé dnešní dojné krávy jsou včerejší hvězdy
poskytují hotovost pro financování nových akvizic
a prostředky pro investice do mladých hvězd a do
problémových dětí, které jsou potenciálními
hvězdami
silné dojné krávy se udržují v dobrém stavu, aby
zajišťovaly dlouhodobý příjem

Bídní psi

aktivity s nízkým podílem na pomalu rostoucím trhu
nejčastější strategická doporučení jsou na likvidaci
způsobem, který je neekonomičtější

Matice přežití

■ Prodejní a nákladová pozice firmy

■ Význam polí:

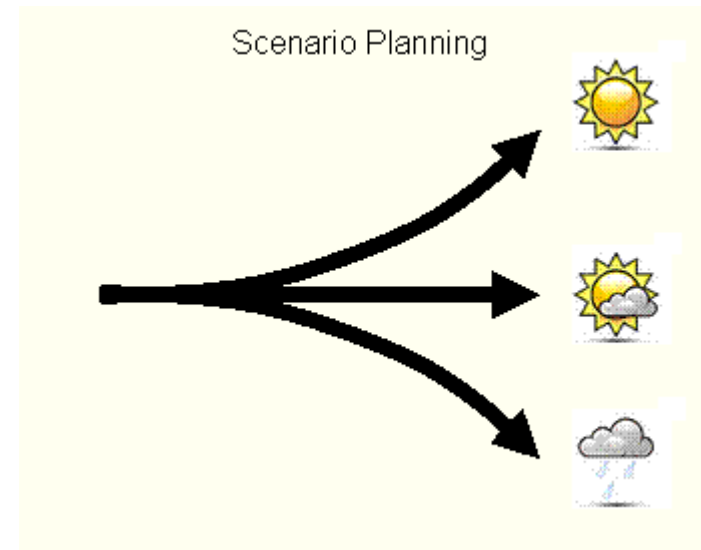
1. Předpokládané přežití
2. Pravděpodobně přežije, nutno snížit náklady
3. Pravděpodobně přežije, nutno zlepšit pozici na trhu
4. Silný tlak na zrušení
5. Tlaky na zrušení i když trh je životaschopný
6. Tlaky na zrušení i když náklady jsou životaschopné

		špatná	dobrá		
Prodejní pozice	dobrá	5	2	1	
	špatná	4	6	3	
		Nákladová pozice			

- Vytváření skupin (focus / user groups)
- Delfská metoda – oslovování špičkových expertů na problematiku
- Panelové přehledy – po čase se vypracuje stejná analýza znovu a porovnávají se
- Technika scénáře

Technika scénáře

- Pro předvídání budoucnosti, uvážit co nejvíce alternativ budoucího vývoje
- Využití pokud: vysoká míra nejistoty okolí; v minulosti se čelilo nákladnému překvapení; zvažujeme dlouhodobou investici; odvětví prochází změnami; rozdílné názory managementu;...
- Max. 4 scénáře
  - popisující odlišné stavy okolí
  - reálné

Postup vytváření scénářů

---

1. Vymezení rozsahu – časové období, jak rozsáhlou oblast - podle minulých událostí
2. Identifikace stran – hlavní zájmové skupiny a jak budou ovlivněny
3. Stanovení základních trendů – hlavní politické, ekonomické, společenské, technologické či odvětvové trendy
4. Identifikace faktorů nejistoty – určit nejistoty budoucího vývoje
5. Příprava základních scénářů – určit extrémní situace
6. Kontrola scénářů – konzistence a věrohodnost
7. Studijní scénáře – dávají pohled na budoucnost
8. Výzkum a vývoj – pracujeme na nedostatcích podle studijních scénářů
9. Příprava kvalitativních modelů – matematické modely a kvantitativní odhad
10. Scénáře pro rozhodování – pravdivost, konzistenci ->strategické rozhodování

Delfská metoda

- Intuitivní prognostická metoda
- Postupně zjišťujeme a porovnáváme názory odborníků na dané téma
- Je zajištěna vzájemná anonymita, řízená zpětná vazba a statistická identifikace shody názorů
- Anonymita vylučuje tři hlavní nevýhody přímého kontaktu:
  - Konsensus – všeobecný souhlas všech – přirozený pud konformismu
  - Uznávání dominantního postavení silného člena
  - Nevýznamnou komunikaci ve skupině

Brainstorming

- Tvořivé kolektivní myšlení - asociace myšlenek
- Intuitivní vs. Destruktivní charakter
- Základní pravidla:
  - Zákaz kritiky
  - Uvolnění fantazie
  - Co největší počet nápadů
  - Vzájemná inspirace
  - Úplná rovnost účastníků
- Následná analýza obsahuje tyto operace:
  - Stanovení kritérií pro hodnocení návrhu
  - Seřazení návrhů do podobných skupin
  - Výběr nejvýznamnějších návrhů pro další zpracování